

TOIMINTAKERTOMUS 2019

Pidä Lappi Siistinä ry

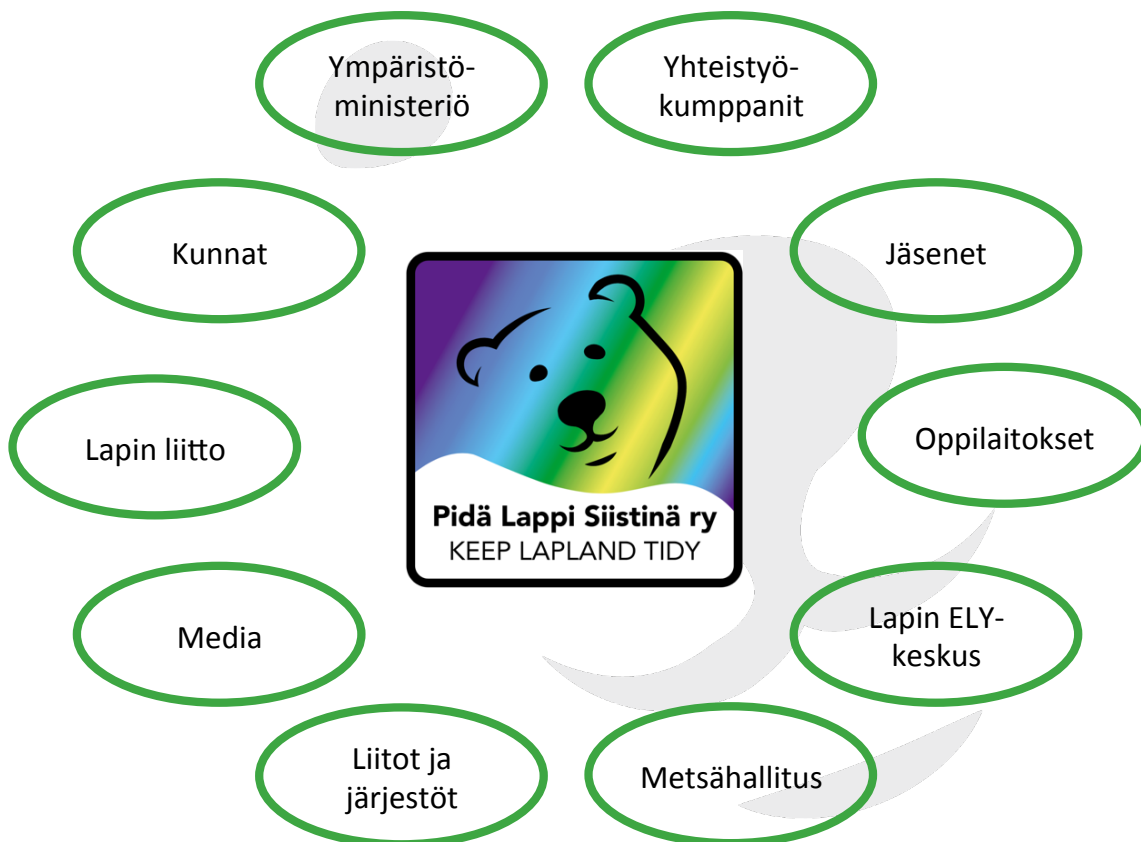
TOIMINTAKERTOMUS

Yleistä

Pidä Lappi Siistinä ry on vuonna 1987 perustettu voittoa tavoittelematon ympäristöjärjestö, jonka toiminnan tavoitteena on säilyttää Lapin puhdas ja viihtyisä ympäristö sekä tuottaa Lapin kävijöille ja paikallisille asukkaille tietoa, miten Lapin ainutlaatuisen ympäristön kuormittaminen jäisi mahdollisimman vähäiseksi.

Yhdistys on mukana erilaisissa hankkeissa, jotka edesauttavat ympäristönsuojelua, lisäävät ympäristötietoisuutta sekä erilaisissa työryhmissä, jotka asiantuntemuksellaan kehittävät ympäristön tilaa Lapissa.

Pidä Lappi Siistinä ry:n visiona on olla osaava, tunnettu ja haluttu yhteistyökumppani sekä vahva toimija ympäristöasioissa niin paikallisesti kuin valtakunnallisesti. Yhdistys jäsenineen ja yhteistyökumppaneineen toimii yhdessä konkreettisesti, suunnitelmallisesti ja innovatiivisesti Lapin ja koko Suomen ympäristön parhaaksi pyrkien edistämään myös valtakunnallista yhteistyötä.

Hallitus ja henkilöstö

Yhdistyksen hallitus 2019

- Toimitusjohtaja Leo Pitkänen, Leo Pitkänen Oy, puheenjohtaja
- Varatuomari Osmo Kurola, varapuheenjohtaja
- Toimitusjohtaja Tuija Ahrikkala, Perämeren Jätehuolto Oy
- Toimitusjohtaja Osmo Aikio, Lapin jätehuolto kuntayhtymä
- Yrittäjä Matti Heikkilä, MHK-Kuljetus Oy
- Kari Henttunen, Paliskuntain yhdistys
- Tuotantopäällikkö Heikki Herrala, Lassila & Tikanoja Oyj, ympäristöpalvelut
- Ympäristötarkastaja Carita Lallukka, Rovaniemen kaupunki
- Myyntipäällikkö Teemu Lampinen, Molok Oy
- Juha Mustonen, Stoneco Oy
- Ympäristösihteeri Teresa Ojala, Sodankylän kunta
- Toimitusjohtaja Juha Torvinen, Napapiirin Residuum Oy
- Jukka Väisänen, Encore Ympäristöpalvelut Oy

Henkilöstö

- Järjestökoordinaattori Sanna Alaruikka: ympäristökasvatus, koulutus, talkooleirit ja -tapahtumat
- Projektisuunnittelija Miia Palovaara: kestävä kehitys, viestintä
- Rolf Karrento: kehitysasiat ja yhteistyökumppaneiden hankinta (lopettanut 1.7.2019)
- Osa-aikaisena Leo Pitkänen: kehitysasiat, hankehallinnointi, yhdistyksen talous

Kehitystyöryhmä

- hallituksen pj. Leo Pitkänen
- hallituksen jäsenet: Osmo Kurola ja Juha Mustonen

Jäsenistö

Vuoden 2019 päättyessä yhdistyksellä oli

- 451 henkilöjäsentä
- 2 kunniajäsentä
- 43 ainaisjäsentä
- 13 kuntajäsentä
- 44 yritysjäsentä
- 12 yhteisöjäsentä

Kannatusyhdistys

Pidä Lappi Siistinä Kannatusyhdistys ry:n toiminnan tarkoituksena on edistää Lapin puhtaan ja viihtyisän ympäristön säilymistä, sekä tukea aatteellisesti ja taloudellisesti Pidä Lappi Siistinä ry:n toimintaa.

Kannatusyhdistys on neuvotellut postikorttien myynnistä kuudessa Lapin matkailuyrityksessä Rovaniemen, Levin, Ylläksen, Sallatunturin ja Pyhätunturin Äkäslompolon alueilla sekä myy Nalle -tuotteita yhdistyksen varainhankintaan.

Nalle -tuotesarjaan kuuluu mm. Lapissa valmistettuja kuksia, avaimenperiä ja makkaratikkuja. Tuotteita myydään yhdistyksen verkkokaupassa, tapahtumissa joihin Pidä Lappi Siistinä ry osallistuu sekä kannatustuotteiden myyntipisteessä Lapland Safaries Oy:n Rovaniemen toimipisteessä. Tuotteita ovat tilanneet pääasiassa yhdistyksen jäsenet, ja niitä on käytetty myös yritys/jäsenlahjoina ja liittymislahjoina jäsenhankinnan yhteydessä. Nalle -tuotteet myydään Kannatusyhdistyksen toimintana.

Jätkä-lajitteluvaunu

Jätkä on liikuteltava jätteenlajittelupiste, jota vuokrataan tapahtumajärjestäjille Lapissa. Jätteenlajitteluvaunu helpottaa tapahtumien ja festivaalien jätteiden kierrättämistä tapahtumapaikalla. Kierrättäminen vähentää polttokelpoiseen päätyvän hyötyjätteen määrää. Jätteenlajittelupisteen voit vuokrata käyttöösi tapahtuman ajaksi. Kierrätysvaunussa lajitellaan pakkauslasi, metalli, paperi, kartonki sekä polttokelpoinen jäte. Vaunun kuljettamiseen tarvitaan BE-kortti.

Vuoden 2019 aikana Jätkä oli mukana mm. Rollo Vappu tapahtumassa, Wanhoilla markkinoilla sekä Tankavaaran MMM kultakisoissa.

Yhdistyksen toiminta painopistealueittain

Vuoden 2019 toimintasuunnitelman painopistealueiksi nostettiin

1. Yleistoisiminta, sisältäen jätehuollon kehittämistoimenpiteet
 - o Lapin matkailukeskusten ja hotellien jätteen keräilyn ja kierrätyksen - selvityksen tekeminen.
 - o Selvityksen pohjalta matkailukeskus- tai hotelli-kohtainen jätetuolto-suunnitelma / suunnitelma yhdessä alan toimijoiden kanssa.
2. Ympäristökasvatus ja koulutustoiminta
 - o Painopisteenä on toiminnan syventäminen alakouluissa.
3. Talkooleirit ja talkoot sekä erilaiset tempaukset
 - o Painopisteenä toiminnan laajentaminen vieraslajitalkoisiin ja muihin lyhytkestisiin luontotalkoisiin.
4. Jäsenpalvelut
 - o Eritistavoitteena uusien jäsenten hankinta, kohderyhminä lappilaiset ja pohjois-pohjanmaalaiset yritykset ja nuoret aikuiset.
5. Varainhankinta
 - o Yhdistys osallistui Lapissa järjestettävien tapahtumien jätteen kierrätykseen vuokraamalla tapahtumien käyttöön siirrettävää jätteen lajitteluvaunua (Jätkä).
 - o Yhdistys keskittyy yhteistyökumppaneihin, jotka osallistuvat aktiivisesti ympäristömyönteisiin toimenpiteisiin.
6. Viestintä, tiedottaminen ja näkyvyys
 - o Eritistavoitteena yhdistyksen tunnettuuden ja profiilin nostaminen.

1 Yleistoisiminta, sisältäen jätehuollon kehittämistoimenpiteet

Yhdistyksen toimisto sijaitsee Rovaniemellä mutta toimialueena on koko Lappi. Yleistoisimintaan kuuluu hankkeet, ympäristöseminaari sekä tapahtumat ja jäteneuvontatilaisuudet.

Hankkeet

Olemme saaneet Lapin ely-keskukselta rahoituksen hankkeelle "Lapin matkailukeskusten ja hotellien jätteen kierrätyksen ja keräilyn kehittämishanke 2019 – 2021". Hankkeen tavoitteena on tehostaa jätteen kierrättämistä Pohjois-Lapin hotelleissa, joissa on jo toimivaa jätteen lajittelua. Tavoitteen toteuduttua saadaan kerättyä valitun alueen jätteet mahdollisimman tehokkaasti kierrätykseen. Hanke on aloitettu vuonna 2019 ja se on kolmivuotinen.

Toinen meneillään oleva hanke on "Keräyspisteiden rakentaminen pieniin matkailukeskuksiin". Vuonna 2019 sovittiin Tankavaaraan rakennettava viiden syväkeräysastian kierätyspiste, joka valmistuu vuonna 2020.

Ympäristöseminaari

Ympäristöseminaari kokosi Ylläkselle satakunta ympäristöalan toimijaa, teemalla Kertakäyttökulttuurista kiertotalouteen.

Seminaarissa esiintyivät:

- kiertotalousasiantuntija Jenni Rahkonen, Molok Oy "Korttelikeräyksen rooli kiertotaloudessa"
- toimitusjohtaja Satu Estakari, Mepak-Kierrätys Oy "Pakkaus- ja pienmetallin yhteiskeräyksen mahdollisuudet ja haasteet"
- toimitusjohtaja Juha Torvinen, Napapiirin Residuum Oy "Rovaniemi – kiertotalouden edelläkävijä"
- johtaja, kiertotalous ja ympäristö, Satu Pekkala, Napapiirin Energia ja Vesi Oy "Jätevesilietteen terminen käsittely – Lietteenpolttolaitos Rovaniemi"
- toimitusjohtaja Markku Illikainen, Kiertokaari Oy "Muutokset toimintakentässä"
- kehitysjohtaja Peter Rasmussen, Suomen Uusiomuovi Oy "Kohti 50 % muovipakkausten kierrätystä"
- johtaja, tuottajavastuupalvelut Jari Tallbacka, Encore Ympäristöpalvelu Oy "Keräyspaperi osana kiertotaloutta"
- kestävän kehityksen päällikkö Anita Alajoutsijärvi, Agnico Eagle Finland Oy "Kiertotalous kaivosteollisuudessa nyt ja haasteet tulevaisuudessa"
- tuotepäällikkö Päivi Sievänen, Finncont Oy Ympäristötuotteet "Internet roskiksessa, äly ämpärissä – digitalisaatio kiertotaloudessa"
- toiminnanjohtaja Arto Puumalainen, SER-tuottajayhteisö ry "Tutkimuksia sähkölaitteiden kierrätyksestä ja muuta ajankohtaista"
- sopimusasiantuntija Taneli Lumiaro, Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy "Pakkausten tuottajavastuun tulevaisuuden näkymät"
- ylitarkastaja Tiina Kämäräinen, Lapin ELY-keskus "Ajankohtaista ympäristönsuojelussa Lapissa"
- neuvotteleva virkamies Sirje Sten, Ympäristöministeriö "Ympäristöministeriön tuoreimmat"

Kultainen luuta

Pidä Lappi Siistinä ry:n myöntämä Kultainen Luuta - ympäristötekopalkinto on huomionosoitus henkilölle tai yhteisölle, joka on osoittanut merkittävää tai pitkäjänteistä työtä Lapin ympäristön hyväksi. Kultainen Luuta - ympäristötekopalkinto ojennettiin vuoden 2019 ympäristöseminaarissa Ylläksellä Seija ja Hemmo Lyytiselle. Seija ja Hemmo ovat 1990-luvulta alkaen pitäneet ihailtavalla tavalla huolta luontoleirien talkoolaisten hyvinvoinnista valmistamalla haastavissa maasto-olosuhteissa maukasta ja ravitsevaa ruokaa. He ovat luontoleirimme sydän. Luudan saaneet omistivat palkinnon myös kaikille talkoolaisille vuosien varrelta.

Tapahtumat ja jäteneuvontatilaisuudet

Vuoden aikana eri tapahtumissa tavoitettiin 1434 ihmistä. Yleisötapahtumissa, markkinoilla ja messuilla jaoimme tietoa kierrättämisestä ja materiaalin kierrosta uusiksi tuotteiksi. Näin tavoitimme ihmisiä, jotka eivät itse hae aktiivisesti tietoa ja joiden kiinnostus ympäristöasioita kohtaan on vähäistä.

Yhdistys on osallistunut seuraaviin tapahtumiin:

- Pilkkeen talviretki, Rovaniemi 23.2.2019
- Kuivalihamarkkinat, Savukoski 20.4.
- Kerää vappuroskasi 30.4.
- Rollovappu 1.5.
- Ekoo arkeen, Ranua 16.5.
- Vieraslaji-ilta Pilke Cafe, 23.5.
- Siivouspäivän tapahtuma, Rovaniemien kaupunginkirjasto 25.5.
- Lionsien vuosijuhla, Kalajoki 7.6.
- Järjestöpiste, Sodankylä 12.6.
- Songan tervajuhlat 14.7.
- Hillamarkkinat, Ranua 3-4.8.
- Rovaniemen Wanhats Markkinat 16.-18.8.

Kuva: Jäteneuvontaa Songan tervajuhlilla 14.7.2019

- Sahanperän savotta 8.9.
- Global Arctic Fair -messut Lapin yliopistolla 23.10.

Yhdistys on osallistunut tai järjestänyt seuraavia jäteneuvontatilaisuuksia:

- "Pulloa, purkkia ja purnukkaa - mitä tehdä kodin jätteille?" Posiolla 12.3.
- Ikäihmisten kohtaamispaikka, Marraskoski 15.4.
- Posion kirjasto 16.4.
- Sodankylän järjestöpiste 12.6.
- Mökkiläistilaisuus Posiolla 13.7.

Rovaniemen kaupungin kiertotalouden tiekartta

Yhdistys on osallistunut työpajatyöskentelyssä tiekartan luomiseen.

Napapiiri-Jukola 2020

Yhdistys toimii Napapiiri-Jukolan ympäristövaliokunnassa. Yhdistyksen vastuualueena on Ekokompassi tapahtuma -sertifikaatin sisällyttäminen Jukolan viestin järjestelyihin ja toimintaan. Sertifikaatti on myönnetty Jukolan viestille vuonna 2017, ja se auditoidaan Napapiiri-Jukolassa. Ekokompassi-tavoitteita viestissä on mm. vähentää jätteiden määrää, ympäristöasioiden huomioiminen myös alihankintana ostetuissa tuotteissa ja palveluissa sekä logistiikan tehostaminen ja yleisön liikkumiseen vaikuttaminen.

2 Ympäristökasvatus ja koulutustoiminta

Olemme lisänneet ympäristökasvatuksen painostusta toiminnassamme. Vierailimme eri puolilla Lappia kouluissa ja osallistuimme koululaisille suunnattuihin tapahtumiin; Metsäpäiviin, Kalastuspäiviin ja Kasit metsään -viikkoon, joissa luokka-asteesta riippuen aiheina on luonnon roskaantumisen vaikutukset, roskaton retkeily, kierrättäminen, materiaalin kierto uusiksi tuotteiksi tai tuottajavastuu. Oppituntien ohjelmana on ollut joko kierrätysbingo tai

Kuva: Nivankylän alakoululaiset Metsäpäivänä Hirvaalla 18.2.2019

vastamainostyöpaja. Niin tapahtumissa kuin oppitunneilla ohjelma on ollut osallistavaa.

Peruskoululaisia tavoitettiin yhteensä 1628, joista kouluvierailuilla oppitunneilla 504 oppilasta ja 32 aikuista, koululaisten teematapahtumissa 1124 oppilasta ja 99 aikuista. Ulkona järjestettävissä Kasit metsään -viikolla ja Metsäpäivillä oppilaat viedään ulos luokasta oppimaan usean eri toimijan johdolla. Tehtävärastien pitämiseen osallistuvat mm. Rovaniemen 4H-yhdistys, Tiedekeskus Pilke, Lapin ely-keskus, Rovaniemen koulutuskuntayhtymä Redu. Kasit metsään -viikolle osallistui kaikki Rovaniemen koulujen kahdeksaluokat, Metsäpäiviin osallistui kokonaisia alakouluja.

Teematapahtumia:

- Erä 19 Ounasrinteen koululla Rovaniemellä 10.4.
- Ulkoluokkapäivä Hirvaalla, Rovaniemellä 23.5.
- Kalastuspäivä 7-luokkalaisille Rovaniemellä 21.8.
- Metsäpäivät 6-luokkalaisille Torniossa 27.-28.8.
- Metsäpäivä Kittilässä 29.8.
- Metsäpäivä Hirvaalla 4.9.
- Kalastuspäivä Vanntauskoskella 6.9.
- Kasit metsään -viikko 17.-20.9.
- Metsäpäivä Hirvaalla 26.9.
- Kasit metsään -päivä 17.12.
- Metsäpäivä Hirvaalla 18.12.

3 Talkooleirit ja talkoot sekä erilaiset tempaukset

Järjestimme yhteistyössä Metsähallituksen Lapin luontopalveluiden kanssa kaksi viikon mittaista talkooleiriä kansallispuistoissa. Leirien aikana mm. uusittiin reittien merkintöjä ja pitkospuita, kunnostettiin tupia ja siivottiin ympäristöä. Olemme laajentaneet talkotoimintaa vieraslajitalkoisiin, joilla pyrimme estämään jättipalsamin ja komealupiinin leviämistä Lappiin.

Järjestimme edelleen siivoustalkoita, mutta panostimme enemmän roskaamisen ennaltaehkäisyyn tiedottamalla ja jäteneuvonnalla – esimerkiksi osallistuimme Lapin yliopiston ylioppilaskunta LYYn vapputapahtumaan jakamalla opiskelijoille roskapusseja.

Kesällä 2019 järjestettiin yhteistyössä Metsähallituksen Lapin luontopalveluiden kanssa kaksi talkooleiriä. Edellisvuosien tapaan leireillä oli sekä ensikertalaisia että jo aikaisemmin talkoilleita ympäri Suomen.

30.6.-6.7. talkoitiin UK-puistossa ja

8.-13.7. Pyhä-Luoston kansallispuistossa

Lisäksi osallistuimme seuraaviin talkootapahtumiin:

- Kittilän kirkonkylän siivoustalkoot 21.5.
- Jaatilan siivoustalkoot, Rovaniemellä 22.5.
- Siisti Biitsi –talkoot Sodankylässä 5.6.
- Roskakävely Rovaniemellä 25.6.
- Vieraslajitalkoot Rovaniemellä 6.8. osana Lapin luonto- ja ympäristökasvatuksen yhteistyöryhmä LYHTYä
- Napapiiri-Jukolan maaston ennakkosiivoustalkoot 21.9.

Kuva: Talkoolaisia työssä Pyhä-Luoston talkooleirillä 9.7.2019

Talkooleireille ja talkootapahtumiin osallistui yhteensä 165 vapaaehtoista ja talkootyötunteja tehtiin yhteensä 1077,5 tuntia.

4 Jäsenpalvelut

Vuoden 2019 yhdistykseen liittyi 20 uutta henkilöjäsentä. Suurin osa uusista jäsenistä liittyy talkooleireille osallistumismahdollisuuden vuoksi, loput löytävät yhdistyksen pääosin tapahtumien ja seminaarin kautta. Jäsenhankinnassa luovuttiin ns. ilmaisen messujäsenyyden arvonnasta tapahtumissa. Jäsenyydestä tehtiin houkuttelevampi laskemalla jäsenhintaa työttömille, opiskelijoille ja eläkeläisille viiteen (5) euroon vuodessa, normaalihintainen jäsenyys on 15 euroa vuodessa.

Yhdistyksen talkooleirit on tarkoitettu jäsenpalveluna yhdistyksen jäsenille. Jäsenet saavat Nalle-tuotteista 10 % alennuksen. Jäsenille lähetettiin yhdistyksen infolehti.

5 Varainhankinta

Yhdistyksen toiminta rahoitettiin Ympäristöministeriön toiminta-avustuksella (valtion harkinnanvarainen avustus ympäristöjärjestöjen toimintaan), ulkopuolisella varainhankinnalla (yhteistyöyritykset) ja jäsenmaksuilla (henkilö- ja

kannatusyrittäjät). Yhdistyksellä on yhteistyösopimukset 30 yrityksen kanssa toimintansa rahoittamiseen.

Agnico Eagle Finland Oy

Alko Oy

Biobag Finland Oy

BRP Finland Oy

Gasum Oy

Encore Ympäristöpalvelut Oy

Fiskars Oy

Harriniva Hotels & Safaries

Kajaanin Romu Oy

Kiertokaari Oy

Kuusakoski Recycling

Lapin Jätehuolto kuntayhtymä Lapeco

Lapland Hotels Oy

Lapland Safaris Oy

Lassila & Tikanoja Oyj

LähiTapiola Lappi

Mepak-Kierrätys Oy

Metsähallitus Lapin luontopalvelut

Molok Oy

Napapiirin Energia ja Vesi Oy

Napapiirin Kuljetus Oy

Napapiirin Residuum Oy

Oulun Energia Oy

Perämeren Jätehuolto Oy

R-Office

Sampo Apteekki

Suomen Kuitukierrätys Oy

Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy

Suomen Rengaskierrätys Oy

Suomen Uusiomuovi Oy

6 Viestintä, tiedottaminen ja näkyvyys

Yhdistys julkaisi suomen- ja englanninkielisen Pidä Lappi Siistinä -infolahden alkuvuonna 2019. Lehteä jaettiin hotelleihin, luontokeskuksiin sekä tapahtumissa ja se tulee jatkossa ilmestymään kerran vuodessa. Lahden artikkeleita olivat mm.

- Luontosuhteen vahvistajat: Lapin Safarit
- Erämaassa vastuullisuus on välttämätöntä: Harrinivan Lomakeskus Oy
- Kaikki saavat nauttia luonnosta – jokamiehenoikeudet
- Kansallispuistoon talkoilemaan - Pidä Lappi Siistinä ry:n talkooleirit
- Seuraava sukupolvi osaa lajitella paremmin kuin vanhempansa - Pidä Lappi Siistinä ry:n koulu- ja päiväkotivierailut

Vuoden 2019 sosiaalisen median viestinnässä panostettiin kuvalliseen kerrontaan ja työntekijät toivat oman persoonansa mukaan viestintään niin blogiteksteillä kuin kasvoillaan kuvissa.

Syksyllä yhdistys haki mukaan Partioaitan ympäristöbonus -ohjelmaan ja pääsi äänestykseen lopullisista kohteista. Äänestyksen tulos ratkeaa tammikuussa 2020. Ympäristöbonus mahdollistaisi kolmannen talkooleirin järjestämisen kesällä 2021 yhdessä Metsähallituksen kanssa sekä toisi valtavaa näkyvyyttä Partioaitan kanavien kautta.

Kiitokset

4H Lappi
Grano Oy
Kittilän Luonto ry
Koulutuskeskus Redu
Kylä- ja asukas yhdistykset: Jaatila, Viirinkangas
Lapin ELY-keskus
Lapin kuntien peruskoulut
Lapin luonto- ja ympäristö-kasvatuksen yhteistyöryhmä LYHTY
Lapin yliopiston ylioppilaskunta LYY
MHK-Kuljetus Oy
Paliskuntain yhdistys
Pellon kunta
Pidä Saaristo Siistinä ry

Rovaniemen kaupungin ympäristöhuolto
Rovaniemen koulutuskuntayhtymä (REDU)
Sodankylän kunta
Suunnitelutoimisto Tammikuu Oy
Tiedekeskus Pilke
Vapaaehtoistyönkeskus Neuvokas
Ympäristöministeriö

